

NURDOR

Čolak Antina 16, 11000 Beograd

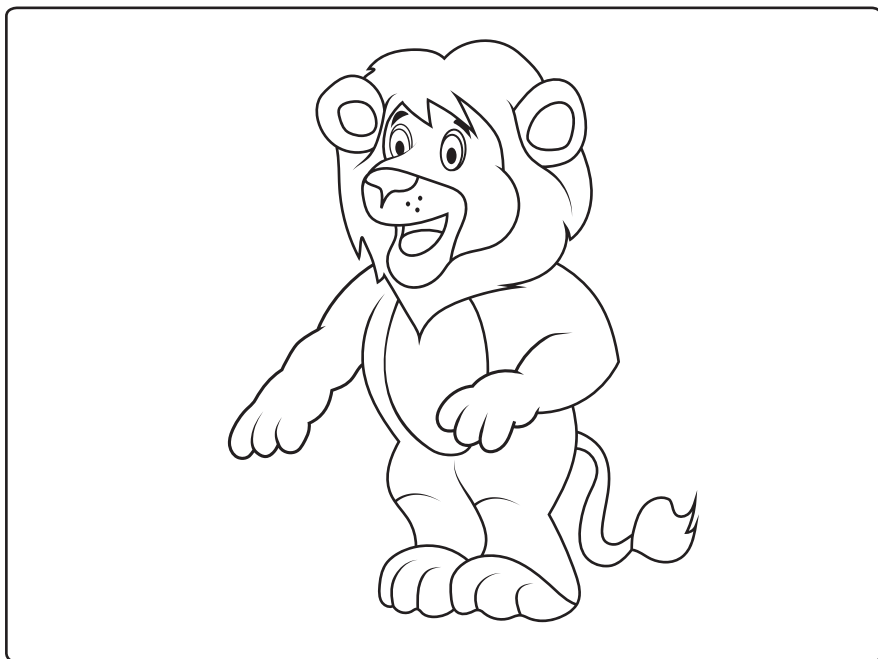
tel/fax: 011/2681-554, 2681-555

Besplatan broj: 0800 33 22 32

office@nurdor.org

www.nurdor.org

TUMOR

Zdravo, moje ime je Roki!

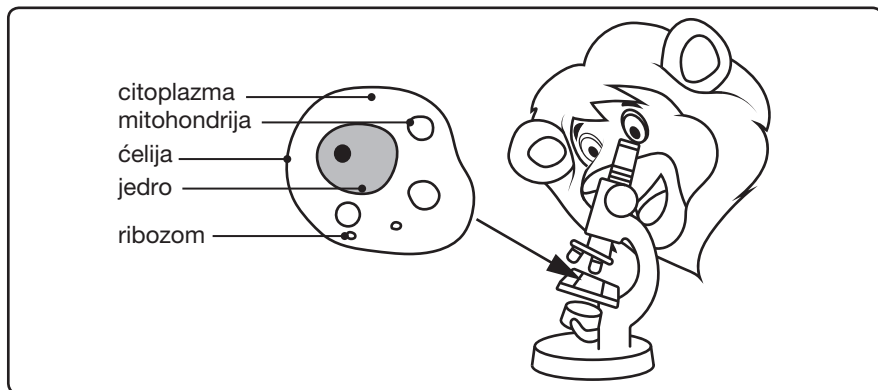
Tvoj lekar mi je ispričao da si prošao mnoga ispitivanja. Sada tvoj lekar ima dovoljno podataka i može da ti objasni šta je kod tebe u pitanju.

„Zagonetka bolesnog deteta“ je rešena! Lekar je tebi i tvojoj porodici objasnio da imaš bolest koja se zove TUMOR. To je bolest od koje mnogi ljudi strahuju. Vrlo često oni malo znaju o toj bolesti i kako se ista leči. Zato želim da ti o tome nešto ispričam.

Jesi li spreman da me saslušáš?

Dobro, prvo mnogo je važno da znaš zašto si ovde i šta će se s tobom dalje dešavati.

Tvoj organizam se sastoji od mnogih sićušnih delića, koji se zovu ćelije. U tvom organizmu postoje milijarde ćelija. Ima ih tako mnogo da se ne mogu prebrojati. Tvoja koža, kosa, kosti, mišići, jednostavno sve se sastoji iz ćelija. Mišić sadrži mišićne ćelije, mozak moždane, kosti koštane ćelije itd., a sve one se razlikuju. S obzirom da su tako male, mogu se videti samo ispod jednog vrlo jakog mikroskopa. Ove ćelije ti nemaš celog života, jer stare ćelije izumiru, druge počinju da se dele, tako da uvek dolaze nove ćelije. U tvom organizmu je stalno obnavljanje ćelija.

Ćelija tumora je u stvari jedna ćelija, koja odjednom „poludi“. Ona se ne deli samo jednom, kako je tvoj organizam predvideo, već češće i to bez razloga. Tako nastaje sve više tih „ludih“ ćelija koje napadaju zdrave ćelije.

Ima dve vrste tumora:

Zloćudni tumori kod kojih se ove „lude“ ćelije brzo i nepravilno razmnožavaju stvarajući „klupko“ ili otok. Oni nose razna imena koja ukazuju na ćelijski sastav od kojih je nastao tumor.

U krvi može da se dogodi slično bujanje određenih ćelija, tako što se jedna ćelija (belo krvno zrnce) počinje „ludo“ da deli. Ova vrsta bolesti se naziva leukemija.

Lekari i medicinske sestre su naročito obučeni da pomažu deci oboleloj od tih bolesti. Svako od njih se stara da ti pomogne što je moguće više, da se boriš protiv bolesti koja je napala tvoj organizam.

ALI PRED TOBOM JE VELIKI POSAO!

LEČENJE

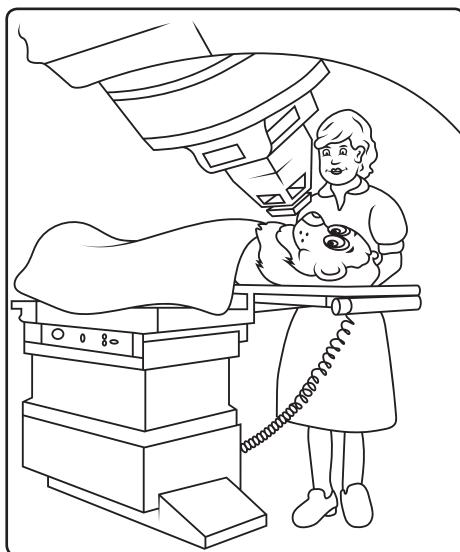
Kako postoje razne vrste tumora, tako postoje i razni načini i mogućnosti da se spreči rast ćelija tumora.

Tvoj lekar zna kakvo lečenje je za tebe najbolje. Lekari celoga sveta rade zajedno na tome da nađu način da zaustave bolest. Postoje različita lečenja. Najmanje jedno od toga dobićeš i ti. Ja ću ti ispričati nešto malo o tim metodama, kako bi se i ti sa njima upoznao.

OPERACIJA

Ćelije tumora nekad rastu u obliku jednog čvora (čvrsti tumor), koji se može odstraniti operacijom. Ako ti je potrebna jedna takva operacija, lekari će te o tome tačno obavestiti.

Neki tumori ne mogu da se odstrane jednom operacijom. Da bi se utvrdilo o kojoj vrsti tumora se radi i kakvo lečenje ti je potrebno, nekad je potrebno da se nešto malo od tog tumora uzme (biopsija). Pri tome se ne radi o nekoj velikoj operaciji, već o jednom malom zahvatu.

ZRAČENJE

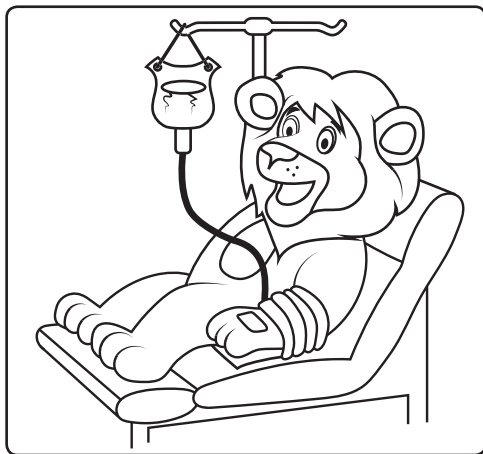
Kod zračenja se radi o korišćenju sasvim jakih zraka, koji treba da spreče ćelije tumora da dalje rastu, odnosno da ih unište. Te zrake ti ne možeš ni videti niti osetiti! Oni ti takođe ne zadaju nikakav bol!

Zračenje ti pomaže da otkloniš ćelije tumora, ali ono takođe šteti i zdravim ćelijama. Nekada se može desiti da se loše osećaš. Ljudi se razlikuju. Nešto što je jednome problem, to za drugoga nije. Želim samo da znaš na koje probleme ćeš možda naići: malaksalost, gubitak apetita, glavobolja, groznica, opadanje kose.

HEMIOTERAPIJA

Hemoterapija je dalji način lečenja. Radi se o jakim lekovima (hemioterapeutika, citostatika) koji pomažu da se unište ćelije tumora.

Tvoj lekar će odlučiti koji su ti lekovi potrebni, koliko i kako ćeš ih primati. Ima mnogo različitih lekova, često sa komplikovanim nazivima, koje dobijaš u vidu tableta, soka ili putem injekcije ili infuzije.

Ovi lekovi dolaze u tvoju krv, prolaze kroz ceo organizam i bore se sa ćelijama tumora. Pošto se radi o vrlo jakim sredstvima, oni štete i drugim ćelijama. Zato se može desiti da se ponekad osećaš loše.

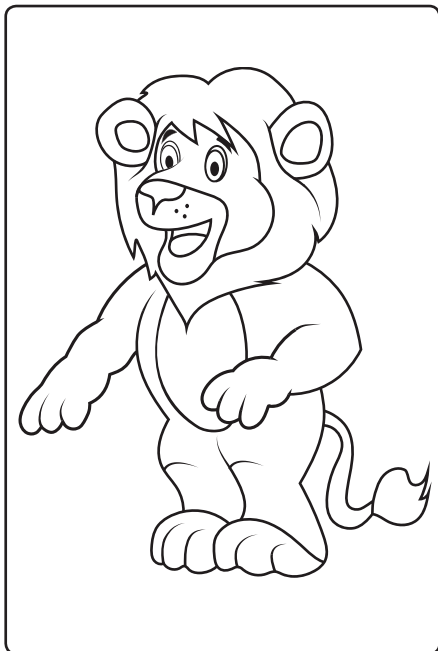
Ali, kao što već znaš, svaki čovek je drukčiji. Što je za nekoga problem, to ne mora biti i za nekog drugog. Ja samo želim da znaš koji problem može eventualno da se pojavi. To je: mučnina, dobijanje ili gubitak težine, zatvor ili proliv, zamor, privremeni gubitak kose, groznica ili infekcije. Ako bilo šta od toga dobiješ, lekar ili sestra će ti pomoći da se osećaš bolje.

PITANJA, MISLI, OSEĆANJA...

Možda ćeš se ponekad pitati zašto te lečenje, koje treba da ti pomogne, čini bolesnim. Da bih to razumeo i ja sam morao svog lekara da pitam nekoliko puta. Objasnio mi je da lečenje ubija ne samo ćelije tmora, nego i neke

zdrave ćelije. Borba protiv ove bolesti je jedan mukotrpan posao. Ponekad ćeš biti nesrećan, tužan ili ljut. Ali kao što možda znaš, nekad se mora izdržati mali bol da bi se izbegao veliki. Svaki put kad pođeš na terapiju, zamišljaj kako je ćelija tumora sve manje.

Nije prijatno iznenađenje kada čuješ da imaš tumor. Možda ćeš pomisliti: „To ne može biti istina. Ne, ne ja. Ja sam dobro dete. Nisam ništa loše učinio, da bih sada bio kažnjen.“ Tu imaš pravo! Iako je istina da imaš tumor, ti tu ništa ne možeš. To je bolest, koju može svako dobiti. Ja znam mnogo dece i odraslih koji imaju tumor. Bolest ne bira.

Sasvim je razumljivo da si sada tužan i da se osećaš loše. Takođe je razumljivo da se plače ili da se bude ljut. Moguće je i da strahuješ. Neki od tvojih strahova će nestati ako saznaš nešto više o svojoj bolesti. Samo ti poznaješ svoja osećanja. Važno je da ih ti ne nosiš sam. Tvoja porodica će verovatno imati slična osećanja kao ti. Nekad ćeš videti kako plaču ili su zabrinuti. Niko se ne oseća dobro ako si ti bolestan ili imaš bolove. Ti ćeš verovatno imati neka važna pitanja. **NEMOJ SE USTRUČAVATI DA POSTAVLJAŠ PITANJA!** Konačno, radi se o tebi. Ti si taj koji zajedno sa lekarima, sestrama i tvojom porodicom, treba da savladaš bolest.

JA SAM SAKUPIO NEKA PITANJA KOJA DECA ČESTO POSTAVLJAJU:

Zašto ja? Niko nije izabrao baš tebe za tu bolest. To se jednostavno tako desilo. Sigurno će biti dana kada ćeš biti očajan i tužan. To je razumljivo sada i kasnije. Seti se toga da treba misliti dobro, kako bi pobedio bolest.

Da li sam nešto loše uradio? Ne! Ti možeš biti najbolje dete na svetu, pa opet dobiti tumor. Tvoje ponašanje nema s tim nikakve veze. Ti nisi mogao ništa da uradiš da bi izbegao tu bolest.

Dobro, ali čija je onda krivica? Niko nije kriv! Ni tvoja porodica nije kriva. Oni su brižni i paze na tebe. Oni nisu mogli znati da ćeš dobiti tu bolest. I oni pate s tobom. Nemoj da trošiš snagu na to i tražiš krivca!

Da li je tumor prelazan? Nije! Ti nisi ni od koga zaražen, niti možeš koga da zaraziš.

Mogu li i pored tog preduzeti nešto veselo? Naravno! Tokom lečenja imaćeš dovoljno vremena i za stvari koje voliš i čine te srećnim.

Treba li da ispričam svojim prijateljima? Naravno! Prijatelji su ljudi koji brinu o tebi. Sa njima možeš deliti svoja osećanja. Oni često malo znaju o tumoru. Ti ćeš postepeno postati stručnjak na tom polju, jer tvoji prijatelji mnogo toga ne znaju. Ako im pričaš o svojoj bolesti i lečenju, lakše će razumeti kako ti je. Oni će ti verovatno postavljati pitanja. To je dobro. Na neka pitanja nećeš moći da odgovoriš. Neka pitanja će ti zvučati glupo. Budi strpljiv sa svojim prijateljima. Možda će ti odrasli pomoći da daš odgovore.

Šta je sa školom? Nekoliko meseci nećeš ići u školu. Koliko ćeš izostati, zavisi od vrste oboljenja i od lečenja. U nekim bolnicama ima učitelja, koji tamo uče s tobom, tako da od škole gubiš malo. Takođe postoji mogućnost da dobiješ i kućnog učitelja. Učitelj može biti i dobar prijatelj i pomoćnik. Važno je da su oni informisani. Ispirčaj im nešto o svojoj bolesti i lečenju. Pokušaj!

Da li će ljudi sada drugačije da se ponašaju prema meni? Ne! Da li ti to želiš? Ti si potpuno isti čovek kao i ranije. Tvoja bolest ne zahteva nikakav izgovor. Ne dozvoli da te tretiraju kao nekog posebnog.

Da li je tumor ozbiljno oboljenje? Da, to je ozbiljno oboljenje, od koga se može umreti ako se ništa ne preduzima. Ali se može lečiti. Lečenje nije šala. Za pobedu nad tumorom potrebno je vreme i snaga. Biće situacija kada ćeš biti ljut i bićeš sit svega. Biće perioda kada ćeš morati biti vrlo marljiv pri vršenju testova i ispitivanja. Nekad ćeš, možda na sve ljude koji pokušavaju da ti pomognu, biti ljut, pa i na porodicu, lekare i sestre. To je razumljivo. Razgovaraj sa nekim o tim osećanjima.

Kako ću sve to izdržati? Pa ja sam jedno dete! Možeš li sačuvati jednu tajnu? Mnogi stariji ne priznaju, ali deca znaju mnogo stvari, koje odrasli ne mogu da shvate. Iznenadićeš se šta sve možeš izdržati. U sebi ćeš naći snage, koje ranije nisi poznavao. Ako misliš o lepim stvarima, često će ti sve lakše padati. Tvoja porodica, ljudi u bolnici, svi će biti pored tebe da ti pomognu.

Ja sam ti isričao možda nekoliko slučajeva. Pronađi odgovore na svoja pitanja.

Čak iako si sada tužan, **ostavi žalost i strah i ne dozvoli da te pobeđe**. Oni mogu biti veći neprijatelji od bolesti.

Video sam puno dece koja su se borila protiv tumora. Svake godine pobeđuje je sve više dece! To me čini srećnim.

Tvoja borba je tek počela. Ali ti nisi sam. Hiljade dece imaju tumor. Ti ćeš sresti i drugu decu u bolnici, koja imaju tu bolest. Seti se: svaki čovek je različit. Tumor je kod ljudi različit. Šta se dešava jednom ne mora i drugom.

Tvoj najvažniji zadatak je pred tobom.

Pripremi se da pobediš bolest. Ja verujem u tebe - veruj i ti u sebe!

Sve najlepše želi ti Roki

I ja se borim! Ako si raspoložen, možeš me obojiti!